

КОДЕКС ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ТА ВЗАЄМОДІЇ

АДВОКАТА & ЛОБІСТА

I. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ

1.1. **Верховенство права та доброчесність.** Адвокат та Лобіст зобов'язані діяти виключно в межах правового поля, уникаючи будь-яких форм корупції, маніпуляцій або введення в оману державних органів.

1.2. **Прозорість (Transparency).** Лобістська діяльність має бути чітко відокремлена від процесуальної діяльності адвоката. Клієнт повинен розуміти, де закінчується юридичний захист і починається представництво інтересів у владних кабінетах.

1.3. **Професійна незалежність.** Жоден зовнішній тиск або фінансовий стимул не може бути виправданням для порушення професійних стандартів обох професій.

II. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

2.1. **Подвійна лояльність.** Забороняється одночасне надання послуг адвоката та лобіста сторонам з протилежними інтересами в одному кейсі, навіть якщо юридичні та політичні стратегії не перетинаються.

2.2. **Принцип «Китайської стіни».** Якщо фірма надає обидва види послуг, інформаційні потоки між департаментом лобізму та адвокатури мають бути ізольовані для запобігання витоку конфіденційної інформації.

III. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ТА ТАЄМНИЦЯ

3.1. **Статус інформації.** Відомості, отримані адвокатом, захищені адвокатською таємницею. Відомості, отримані лобістом, підпадають під умови договору про нерозголошення (NDA). Поєднання цих статусів не повинно використовуватись для приховування протиправних дій.

3.2. **Захист джерел.** Лобіст поважає право адвоката на захист конфіденційності клієнта, а адвокат не використовує лобістські канали для тиску на суд.

IV. ВЗАЄМОДІЯ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ

4.1. **Неприпустимість «торгівлі впливом».** Лобіст не має права гарантувати результат, що базується на особистих зв'язках. Адвокат не має права використовувати лобістський ресурс для позапроцесуального впливу на суддю.

4.2. **Достовірність даних.** Будь-яка аналітика, законопроекти чи аргументи, що подаються владі, мають базуватися на правдивих фактах та фаховій юридичній експертизі.

V. ПРОФЕСІЙНА ГІДНІСТЬ

5.1. **Репутаційна відповідальність.** Дії лобіста не повинні дискредитувати статус адвоката як незалежного інституту правосуддя.

5.2. **Відмова від доручення.** Професіонал зобов'язаний відмовитись від співпраці, якщо вимоги клієнта передбачають порушення принципів демократії або загально визнаних норм моралі.

VI. ПРАВИЛА РОЗПОДІЛУ ТА ФОРМУВАННЯ ГОНОРАРІВ

6.1. **Роздільність фінансових потоків.** Оплата послуг лобіювання та адвокатських послуг має здійснюватися за окремими договорами або чітко розмежованими статтями в межах одного комплексного контракту. Ціна кожного договору лобіювання підлягає обов'язковому звітуванню у Реєстрі прозорості у визначених діапазонах (до 100 тис. грн, від 100 тис. до 1 млн грн тощо).

6.2. **Заборона «гонорару успіху» в лобіюванні.** На відміну від адвокатської практики, де гонорар може залежати від результату, винагорода лобіста не може бути прямо прив'язана до факту прийняття чи відхилення конкретного нормативно-правового акта державним органом, щоб уникнути ознак корупційного впливу.

6.3. **Прозорість джерел фінансування.** Згідно зі ЗУ «Про лобіювання», клієнтами лобіювання не можуть бути особи, пов'язані з державою-агресором, або особи, до яких застосовано санкції. Адвокат, що залучає лобіста, зобов'язаний провести *due diligence* походження коштів клієнта.

6.4. **Заборона прихованих виплат.** Будь-який розподіл гонорару («kickbacks») між адвокатом і лобістом за направлення клієнта один одному без відома самого клієнта є грубим порушенням етики.

VII. СИСТЕМА САНКЦІЙ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

7.1. **Адміністративна відповідальність (КУпАП).** Порушення законодавства у сфері лобіювання тягне за собою штрафи:

- **Здійснення лобіювання без реєстрації** у Реєстрі прозорості — штраф від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів (8 500 – 17 000 грн станом на 2025 рік).
- **Неподання або несвоєчасне подання звіту** про лобіювання — штраф від 50 до 100 мінімумів.
- **Повторне порушення** протягом року — штраф від 300 до 400 мінімумів та **заборона на здійснення лобістської діяльності** терміном на один рік.

7.2. **Дисциплінарна відповідальність адвоката.** Порушення правил взаємодії з лобістом (наприклад, розголошення адвокатської таємниці без згоди клієнта або використання лобістських каналів для тиску на суд) розцінюється як дисциплінарний проступок згідно зі ст. 34 Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і може призвести до:

- Попередження.
- Зупинення права на заняття адвокатською діяльністю.
- Позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю.

7.3. **Репутаційні санкції (Blacklisting).** Суб'єкти лобіювання, що порушили Правила етичної поведінки (затверджені Постановою КМУ № 1128 від 01.10.2024), можуть бути публічно позначені в Реєстрі прозорості як такі, що мають низький рівень комплаєнсу.

7.4. **Втрата статусу.** Національне агенство запобігання корупції має право ініціювати виключення суб'єкта з Реєстру прозорості у разі виявлення недостовірних даних у звітах або виявлення обставин, що виключають можливість бути лобістом.

VIII. ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ ЕТИЧНИХ СПОРІВ (DISPUTE RESOLUTION)

8.1. Медіація як пріоритет.

Будь-який спор між адвокатом і лобістом (наприклад, щодо розподілу гонорару, порушення конфіденційності або «перехоплення» клієнта) має спершу пройти етап **конфіденційної медіації**. Звернення до суду допускається лише у разі недосягнення згоди протягом 30 робочих днів.

8.2. Порядок розгляду скарг.

- **Ad-hoc розгляд:** Комісія збирається за запитом однієї зі сторін або за ініціативою клієнта, чий інтереси могли постраждати.
- **Стандарт доказування:** Рішення приймаються на основі принципу «переваги доказів» (preponderance of evidence).
- **Висновок про невідповідність:** Комісія може надати офіційний висновок про порушення етики, який є обов'язковим для врахування Національна асоціація адвокатів України та Національне агенство запобігання корупції (як органом контролю над Реєстром прозорості).

«Адвокатура — це захист права у залі суду, а лобізм — це створення справедливого права у залах влади. Межа між ними не має бути стіною, вона має бути прозорим склом. Цей Кодекс — наш маніфест того, що вплив може бути етичним, а захист — професійним. Ми не просто представляємо інтереси, ми будуємо довіру між державою та суспільством, де репутація є дорожчою за будь-який гонорар успіху».

— Ірина Шаповалова, адвокат та лобіст, засновник ОФІСУ ЛОБІСТІВ